

Bruselj, 15.5.2018
COM(2018) 306 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU,
SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU
REGIJ**

**Obnovljeni evropski načrt za raziskave in inovacije – priložnost za Evropo, da oblikuje
svojo prihodnost**

*Prispevek Evropske komisije k neformalnemu srečanju voditeljev EU o inovacijah 16. maja
2018 v Sofiji*

„Naša prihodnost ne more ostati scenarij, osnutek ali ena od mnogih zamisli. Jutrišnjo Unijo moramo pripraviti danes.“

Predsednik Komisije Jean-Claude Juncker
Govor o stanju v Uniji, Strasbourg, 13. septembra 2017

„Raziskave in inovacije so ključnega pomena za našo prihodnost. So edini način za sočasno in trajnostno spopadanje z nizko gospodarsko rastjo, omejenim ustvarjanjem delovnih mest in svetovnimi izzivi, kot so zdravje in varnost, hrana in oceani ter podnebje in energija.“

Prispevek Evropske komisije na neuradnem srečanju voditeljev 23. februarja 2018

„Omogočili bomo potreben manevrski prostor na različnih ravneh, da bi okrepili evropski potencial za inovacije in rast.“

Rimska izjava, Rim, 25. marca 2017

Evropska komisija pozdravlja odločitev predsednika Evropskega sveta, da bo organiziral razpravo med voditelji o raziskavah in inovacijah ter ukrepih, ki so potrebni za zagotovitev svetovne konkurenčnosti Evrope. V tem sporočilu je predstavljen niz konkretnih ukrepov, ki naj bi spodbudili program raziskav in inovacij EU ter bili podlaga za neformalno razpravo med voditelji držav ali vlad, ki bo potekala 16. maja 2018 v Sofiji.

1. Evropa ima priložnost, da vlaga v prihodnost

Naložbe v raziskave in inovacije so naložbe v prihodnost Evrope. Pripomorejo h konkurenčnosti Evrope na svetovni ravni in ohranjanju njenega edinstvenega socialnega modela. Izboljšujejo vsakodnevno življenje milijonov ljudi v Evropi in po svetu ter prispevajo k reševanju nekaterih največjih družbenih in generacijskih izzivov. Raziskave in inovacije nas obdajajo na vsakem koraku: od priprave 1,6 milijona odmerkov cepiva proti eboli, izuma akumulatorja, ki je stokrat bolj zmogljiv od običajnega, do razvoja mestnih avtobusov na vodikove gorivne celice.

To odraža dejstvo, da je hitrost napredka v družbi odvisna od hitrosti inovacij. Družba lahko zagotavlja trajno blaginjo le, če čim bolje izkoristi znanje, podjetniški duh in produktivnost svojih ljudi. Kaže tudi na to, da lahko gospodarstvo obdrži vodilni položaj pred tekmeci le, če je vodilno na področju vrhunskih raziskav in inovacij.

S tem izzivom se Unija spopada zdaj, ko želimo ohraniti in izboljšati evropski način življenja. Čas je za naložbe v prihodnost. Inovacije, ki temeljijo na tehnologiji, vse večja digitalizacija vseh sektorjev in svetovni megatrendi spreminjajo naš način življenja, pri čemer ponujajo velike priložnosti, povzročajo pa tudi nove izzive. Ker se ta razvoj pospešuje, bo potreba po inovacijah vse večja. Države po svetu veliko vlagajo v raziskave in inovacije na vseh področjih gospodarstva. To zaostruje svetovno konkurenco in ogroža vodilni konkurenčni položaj Evrope v ključnih industrijskih sektorjih. Okrepitev inovacijske zmogljivosti Evrope, zagotavljanje potrebnih naložb in pospeševanje razširjanja inovacij po Evropi so zato nujni za našo prihodnjo blaginjo.

Na kocki je veliko, a velik je tudi potencial Evrope. Naslednji val inovacij, ki bo združeval fizični in digitalni vidik, bo temeljil na znanosti, tehnologiji in inženirstvu, kjer ima Evropa konkurenčno prednost. Evropa s 7 % svetovnega prebivalstva vlaga 20 % vseh naložb v raziskave in razvoj na svetu ter izda okoli tretjino vseh visokokakovostnih znanstvenih publikacij¹. Prav tako ima močno industrijsko osnovo.

Evropa mora na podlagi teh prednosti in svojih vrednot oblikovati lasten model inovacij. Kar najboljše mora izkoristiti svojo kulturo partnerskega sodelovanja, ki spodbuja inovacije po vsej Uniji. Pri tem mora zagotoviti, da visoka raven evropskega varstva podatkov o državljanih in njihove zasebnosti, ki je svetovno merilo, postane vir konkurenčne prednosti pri uporabi novih tehnologij, npr. umetne inteligence ali velepodatkov².

¹ Poročilo „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018“ (*Uspešnost EU na področju znanosti, raziskav in inovacij v letu 2018*).

² COM(2018) 237.

EU je najbolj odprto območje raziskav in inovacij na svetu. Pri njenih projektih so dobrodošle raziskovalne organizacije z vsega sveta, poleg tega obsežno sodeluje z mednarodnimi partnerji pri skupnih programih. Da bi spodbujala enake konkurenčne pogoje, bi morala spodbujati nove tržne priložnosti za inovativne izdelke in storitve. Spodbujati bi morala tudi sinergije in čezmejne naložbe v raziskave in inovacije, ki prinašajo prednosti tako ljudem kot podjetjem³, obenem pa zagotavljati, da lahko brani svoje interese v strateških sektorjih.

Na drugih področjih pa Evropa doživlja pomanjkanje inovacij. Razlog za to ni pomanjkanje zamisli ali začetnih zagonskih podjetij, temveč pomanjkanje povečanja obsega in razširjanja inovacij, pri čemer inovacije ne vodijo vedno v nove tržne priložnosti in priložnosti za rast. Poleg tega je treba okrepiti naložbe industrije v raziskave in inovacije. Glede ravni naložb v tehnologije, ki bodo prevladovali v prihodnosti, sta Unijo prehiteli Kitajska in Združene države Amerike.

Da bi Evropa lahko kar najbolje izkoristila svoj potencial in premagala ovire, mora svoj pristop osredotočiti na tri ravni. Prvič, potrebne so znatne naložbe v znanstvene in tehnološke raziskave s poudarkom na glavnih družbenih in industrijskih izzivih, kot so varnost, podnebne spremembe in posledice staranja prebivalstva. Drugič, poslovno okolje mora biti bolj naklonjeno inovacijam in tveganju. Tretjič, evropski državljani morajo biti med hitrim in za nekatere težavnim preходом deležni podpore.

Možnosti, da bo Evropa prevzela vodilni položaj pri naslednjem valu inovacij, bodo odvisne od naše sposobnosti, da pripravimo pravo kombinacijo politik in instrumentov. Bistveno je, da Evropa podpira konkurenčni razvoj strateških vrednostnih verig prihodnosti⁴. Pri tem nam enotni digitalni trg⁵, energetska unija⁶, industrijske strategije⁷ in naša politika konkurence zagotavljajo trden okvir. Orodja, kot so naložbeni načrt⁸, program Obzorje 2020 za raziskave in inovacije⁹ ter evropski strukturni in investicijski skladi¹⁰, so se dobro izkazala. Na tej osnovi je Evropa prevzela vodilno vlogo v svetu na številnih področjih znanosti in tehnologije ter ustvarila boljše pogoje, v katerih lahko podjetja ustvarjajo inovacije in tekmujejo med seboj.

Zdaj je čas, da preidemo na naslednjo raven. To nam lahko uspe le, če se odločimo za resnično evropski pristop, kar pomeni sodelovanje prek meja in ukrepanje na ravni Unije.

³ To je zlasti pomembno, kadar EU izpogaja trgovinske sporazume. Glej predlog Komisije za uredbo o vzpostavitvi okvira za pregled neposrednih tujih naložb v Evropski uniji, COM(2017) 487.

⁴ Poročilo „Re-finding Industry – Defining Innovation“ (*Ponovna iznajdba industrije – opredelitev inovacij*) neodvisne skupine na visoki ravni za industrijske tehnologije, ki ji predseduje Jürgen Rüttgers, Evropska komisija, 2018.

⁵ COM(2015) 192, COM(2015) 550.

⁶ COM(2015) 80, COM(2016) 763.

⁷ COM(2017) 479.

⁸ 30 % sredstev, dodeljenih v okviru naložbenega načrta, je bilo namenjenih za mala in srednja podjetja, 22 % za raziskovalne in inovacijske projekte ter 11 % za projekte, katerih namen je okrepitev digitalne zmogljivosti Evrope.

⁹ EU bo v obdobju 2014–2020 porabila skoraj 80 milijard EUR za okvirni program za raziskave in razvoj Obzorje 2020.

¹⁰ V okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov bo vloženih več kot 44 milijard EUR v raziskave in inovacije, vključno z okoli 30 milijard EUR v regije v prehodu ter manj razvite, najbolj oddaljene in redko poseljene regije.

Uspeh bo odvisen od naše zmožnosti za učinkovito skupno porabo zasebnega kapitala in javnih naložb. Odvisen bo od evropskih in nacionalnih regulativnih okvirov, ki bodo naklonjeni inovacijam in kos izzivom prihodnosti. Odvisen bo od enotnega trga, na katerem učinkovita in poštena konkurenca nagraduje in spodbuja zasebne naložbe v inovacije. Odvisen bo od zmožnosti za spodbujanje evropskih univerz k večjemu podjetništvu. Odvisen bo od zagotavljanja, da lahko vsaka država članica in regija v Evropi prispeva k vse večji odličnosti na področju znanosti in inovacij. Vsi ti dejavniki so pod skupnim nadzorom Unije, zato je zdaj pravi čas, da prevzamemo odgovornost za našo prihodnost.

2. Prenovljen program za močnejši evropski ekosistem za raziskave in inovacije

Raziskave in inovacije so del vseh plasti družbe, pri čemer so na različnih ravneh (lokalni, nacionalni in evropski) vpleteni različni akterji, instrumenti in politike. Evropa mora te različne dejavnike in ravni upravljanja združiti ter ustvariti okolje, ki bo naklonjeno raziskavam in inovacijam. To vključuje povezovanje različnih lokalnih in regionalnih ekosistemov za raziskave in inovacije, da bi spodbujali inovacije v vseh vrednostnih verigah EU.

Na evropski ravni so lahko predpisi, čezmejno sodelovanje in proračun EU učinkoviti vzvodi politike. Politike na področjih, kot so energetika, promet in industrija, prispevajo k nizkoogljičnemu in trajnostnemu gospodarstvu. Gospodarski razvoj na podlagi inovacij je ključen del kohezijske in kmetijske politike. Vzpostavljeni so bili posebni programi za spodbujanje digitalne revolucije v EU. Raziskave in inovacije so temelj številnih politik izobraževanja in usposabljanja. Namen politik notranjega trga in konkurence je podpirati in okrepiti inovativna podjetja, zlasti mala in srednja, ter jim pomagati pri širitvi in razvoju novih trgov.

Vendar še vedno obstajajo vrzeli in težave, Evropa pa bi lahko bila in bi morala biti uspešnejša pri odpravljanju le-teh. V tem sporočilu je poudarjen dosežen napredek in predloženi so novi ukrepi, pri katerih Evropska unija lahko odigra pomembno vlogo.

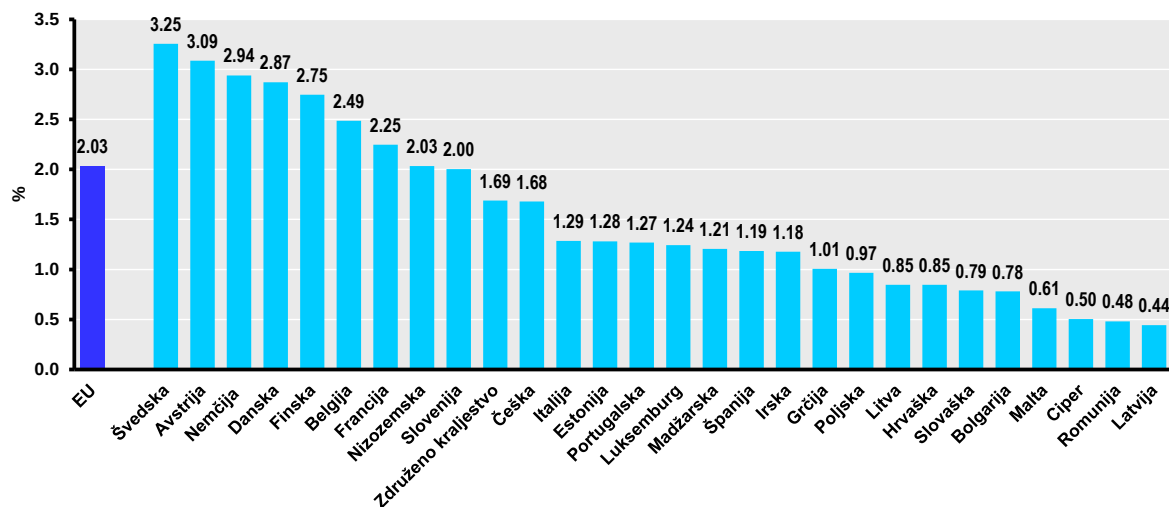
2.1 Zagotavljanje bistvenih javnih naložb in spodbujanje zasebnih naložb

Podatki potrjujejo, da obseg javnih in zasebnih naložb v raziskave in inovacije neposredno vpliva na povečanje produktivnosti in spodbujanje svetovne konkurenčnosti¹¹. Vendar EU še zdaleč ni dosegla skupnega cilja, da se 3 % bruto domačega proizvoda nameni za raziskave in razvoj¹².

¹¹ COM(2018) 2.

¹² COM(2010) 2020, COM(2017) 690. Glej tudi poročilo „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018“ (*Uspešnost EU na področju znanosti, raziskav in inovacij v letu 2018*) in poročilo „Lab, Fab, App“ neodvisne skupine na visoki ravni o zagotavljanju čim večjega učinka programov EU za raziskave in inovacije, ki ji predseduje Pascal Lamy.

Intenzivnost raziskav in razvoja v letu 2016¹³

Javne naložbe

Velika večina javnih naložb v raziskave in inovacije v EU (okoli 85 %) prihaja iz nacionalnih sredstev. Medtem ko je javno financiranje raziskav in razvoja v EU in njenih državah članicah na splošno primerljivo z zadevno porabo v ZDA, obstajajo velike razlike med državami članicami. Povečanje javnih naložb v raziskave in inovacije v državah članicah z nizko porabo je nujno za povečanje potenciala EU za inovacije.

Obstoječi program EU za raziskave in razvoj **Obzorje 2020** je bil zelo uspešen na evropski ravni, saj je z njim EU postala vodilna v svetu na številnih področjih znanosti in tehnologije¹⁴. **Evropski raziskovalni svet**¹⁵ s skupnim proračunom v višini več kot 13,1 milijarde EUR za obdobje 2014–2020 spodbuja znanstveno odličnost pri pionirskih raziskavah in je v Evropo pritegnil nekaj najboljših talentov¹⁶. **Ukrepi Marie Skłodowske-Curie** s proračunom v višini 6,2 milijarde EUR podpirajo visokokakovostne raziskovalce na celotni poklicni poti¹⁷.

Naložbeni načrt za Evropo podpira inovativne projekte ter predvsem mala in srednja podjetja¹⁸. **Evropski strukturni in investicijski skladi** so ključni za javne naložbe v raziskave in inovacije ter za njihovo regionalno porazdelitev¹⁹.

¹³ Vir: Generalni direktorat Evropske komisije za raziskave in inovacije. Podatki: Eurostat.

¹⁴ COM(2018) 2 in poročilo „Lab, Fab, App“.

¹⁵ Evropski raziskovalni svet je bil ustanovljen leta 2013 za izvajanje dela programa Obzorje 2020. Sestavlja ga neodvisni znanstveni svet (upravni organ, sestavljen iz uglednih raziskovalcev) in izvajalska agencija, pristojna za izvajanje. Je del programa Obzorje 2020.

¹⁶ Na primer prof. Feringa, prejemnik subvencije Evropskega raziskovalnega sveta in pristojni znanstvenik pri projektu, ki je bil sofinanciran v okviru ukrepa Marie Skłodowske-Curie, je leta 2016 prejel Nobelovo nagrado za kemijo.

¹⁷ Ukrepi Marie Skłodowske-Curie so del programa Obzorje 2020. Od leta 2013 je bilo devet dobitnikov Nobelove nagrade nekdanjih štipendistov ali mentorjev v okviru ukrepov Marie Skłodowske-Curie.

¹⁸ 30 % sredstev, dodeljenih v okviru naložbenega načrta, je bilo namenjenih za mala in srednja podjetja, 22 % za raziskovalne in inovacijske projekte ter 11 % za projekte, katerih namen je okrepitev digitalne zmogljivosti Evrope.

¹⁹ Glej poročilo „Science, Research and Innovation Performance of the EU“ (*Uspešnost EU na področju znanosti, raziskav in inovacij*), po katerem so v Bolgariji, na Češkem, v Estoniji, na Hrvaškem, v Latviji in

Komisija je v svojem predlogu za **večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027** z dne 2. maja 2018²⁰ jasno navedla, da morajo raziskave in inovacije ostati ključna prednostna naloga EU. Komisija je predlagala, da se naložbe v raziskave in inovacije povečajo z dodelitvijo 100 milijard EUR prihodnjemu programu **Obzorje Evropa** in **programu Euratoma za raziskave in usposabljanje**. Poleg tega je Komisija predlagala, da se okoli 11 milijard EUR nameni za tržne instrumente, tudi finančne instrumente in proračunska jamstva v namenskem okviru **sklada InvestEU**, kar bo spodbudilo 200 milijard EUR zasebnih naložb v podporo raziskavam in inovacijam²¹. To odraža soglasje, da so naložbe v raziskave in inovacije ne le ključnega pomena za delovna mesta in rast v EU, temveč da imajo tudi zelo veliko evropsko dodano vrednost.

Inovacije morajo biti osrednje gonilo politik in programov EU za obdobje 2021–2027. V celoti se bodo izkoristila dopolnjevanja in sinergije s programi financiranja EU, tako da bo financiranje racionalizirano in usklajeno, s čimer se bodo izboljšale dejavnosti na področju raziskav in inovacij. Tako bodo poleg programa Obzorje Evropa tudi drugi pomembnejši programi financiranja, kot so Instrument za povezovanje Evrope, Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad, program Digitalna Evropa, evropski obrambni sklad, skupna kmetijska politika in vesoljski program, znatno spodbudili inovacije.

Zasebne naložbe

Pomanjkljivost, ki trajno pesti Evropo, je nizka raven zasebnih naložb v inovacije. Naložbe v raziskave in inovacije v podjetjih v EU znašajo 1,3 % bruto domačega proizvoda. Ta raven pa je nizka v primerjavi s Kitajsko (1,6 %), ZDA (2 %), Japonsko (2,6 %) in Južno Korejo (3,3 %)²².

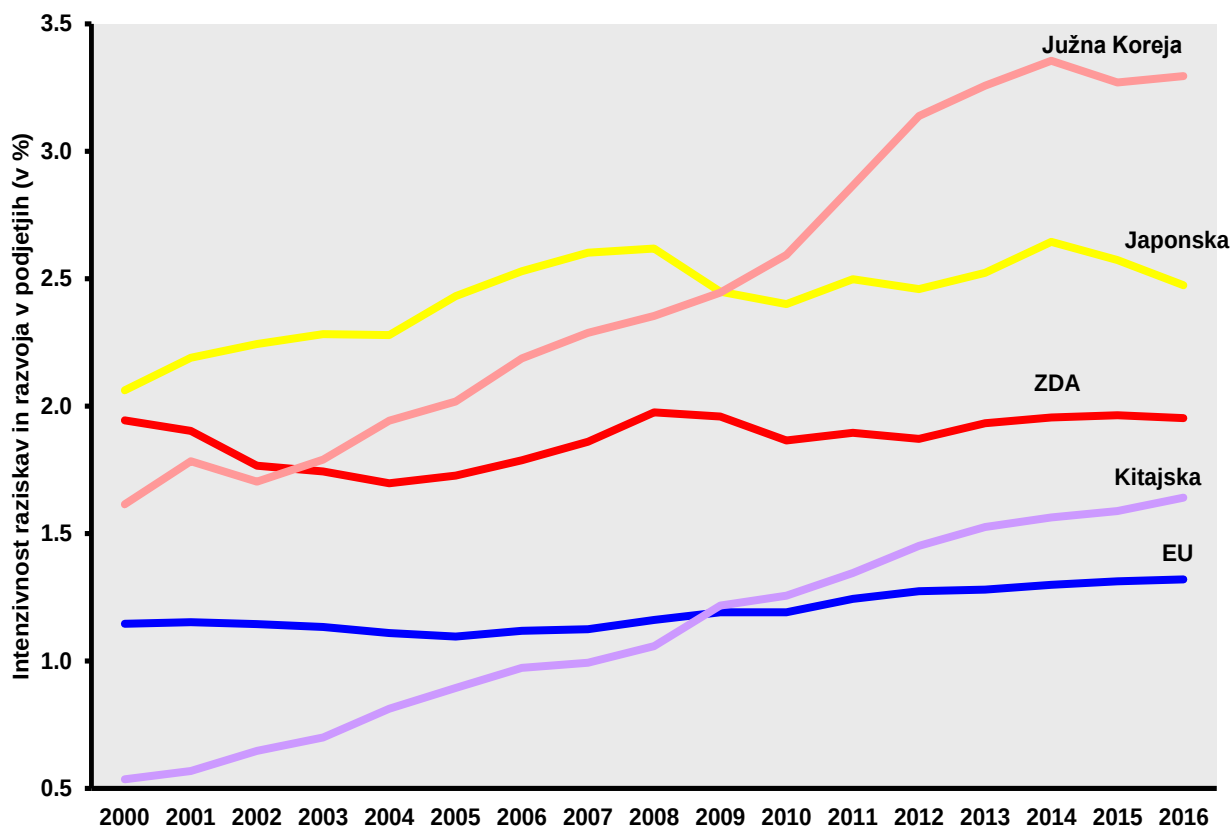
Litvi, na Madžarskem, Malti, Poljskem, v Romuniji in Sloveniji ter na Slovaškem evropski strukturni in investicijski skladi glavni vir financiranja raziskav in inovacij.

²⁰ COM(2018) 321.

²¹ Inovacije bodo ključni del tudi drugih programov, kot so sklad za inovacije, program enotnega trga, skladi za kmetijsko in pomorsko politiko, Evropski socialni sklad, program Erasmus+ ter programa EU za kulturo in vrednote.

²² Poročilo „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018“ (*Uspešnost EU na področju znanosti, raziskav in inovacij v letu 2018*).

Podjetja v EU porabijo manj za raziskave in razvoj kot njihovi konkurenti²³
Razvoj intenzivnosti raziskav in razvoja v podjetjih v obdobju 2000–2016

Evropa potrebuje industrijo, ki je inovativna in vlaga v inovacije. Da bi Evropa spodbujala zasebne naložbe, potrebuje boljše okolje za podjetja s preprostim, jasnim in učinkovitim regulativnim okvirom. Zagotoviti mora odprte in konkurenčne trge, prave spodbude za naložbe in lažji dostop do financiranja, zlasti za mala in srednja podjetja. Da bi lahko sledili svetovni konkurenci, je prav tako zelo pomembno financiranje industrijskih raziskav, predvsem prek javno-zasebnih partnerstev.

Namen **strategije EU na področju industrijske politike** je izboljšati splošne poslovne pogoje za zasebne naložbe v inovacije, vključno s spodbujanjem javnih naročil inovativnih rešitev. To se izvaja z obsežnim sklopom ukrepov, ki segajo od posodabljanja regulativnih okvirov za intelektualno lastnino do sprejetja pobud v okviru enotnega digitalnega trga, kot so predpisi, ki urejajo kibernetiko varnost in podatkovne tokove²⁴. Strategija dopolnjuje **agendo EU za boljše pravno urejanje**, ki zagotavlja, da so politike in zakonodaja EU kar najbolj uspešne in učinkovite s sistematičnimi posvetovanji z deležniki, vrednotenji in ocenami učinka²⁵. Nedavne pobude, med drugim na področju **umetne inteligence, visokozmogljivostnega računalništva in podatkovnega gospodarstva**, bodo Evropi pomagale prevzeti vodilni položaj ob naslednjem valu inovacij²⁶. **Naložbeni načrt za Evropo**

²³ Vir: Generalni direktorat Evropske komisije za raziskave in inovacije. Podatki: Eurostat, OECD.

²⁴ COM(2017) 479.

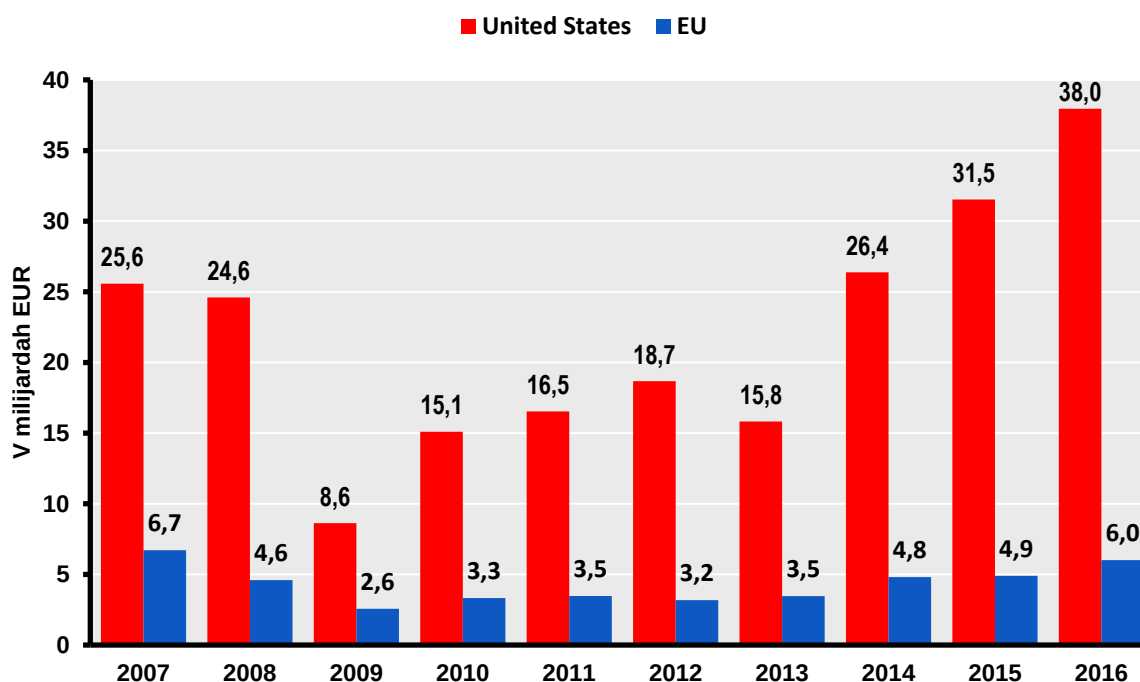
²⁵ COM(2015) 215, COM(2017) 651.

²⁶ COM(2018) 008, COM(2018) 237.

odpravlja ovire za naložbe, naložbenim projektom zagotavlja prepoznavnost in tehnično pomoč ter omogoča pametnejšo uporabo finančnih virov²⁷.

Posebna pomanjkljivost Evrope je tvegani kapital, ki je ključni vir financiranja za inovativna zagona podjetja. Skupne naložbe v tvegani kapital obsegajo eno petino zadevnih naložb v Združenih državah Amerike²⁸. Povprečna velikost teh skladov v Evropi je premajhna za privabljanje večjih institucionalnih in zasebnih vlagateljev. To vodi v primanjkljaj pri financiranju podjetij pri njihovem širjenju in v prekomerno zanašanje na javno podporo.

Zbrani skladi tveganega kapitala (v milijardah EUR) v EU in ZDA v obdobju 2007–2016²⁹

Evropski sklad za strateške naložbe je oživil naložbe v strateške projekte, pri čemer naj bi se tretjina pričakovanih skupnih naložb v višini več kot 500 milijard EUR porabila za raziskave in inovacije.

Komisija daje velik poudarek na lažjem dostopu do financiranja za inovacije, tako na začetku razvoja kot v fazi rasti. To se izvaja prek finančnih instrumentov InnovFin v okviru programa Obzorje 2020 (predvidene naložbe v višini 30 milijard EUR) in Programa za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (predvidene naložbe v višini 40 milijard EUR). Mala in srednja podjetja lahko finančna sredstva za inovacije pridobijo tudi prek finančnih instrumentov, ki jih podpira Evropski sklad za regionalni razvoj³⁰.

²⁷ <http://www.consilium.europa.eu/sl/policies/investment-plan/>

²⁸ Poročilo PwC / CB Insights MoneyTree™, četrto četrtletje leta 2017.

²⁹ Vir: Generalni direktorat Evropske komisije za raziskave in inovacije. Podatki: Invest Europe, NVCA/Pitchbook.

³⁰ Za posojilne, jamstvene in kapitalske instrumente, povezane s pametno rastjo, je načrtovanih 9,2 milijarde EUR, ki bodo spodbudili znatno dodatno javno in zasebno financiranje.

V prihodnosti moramo „doseči več z manj“, tako da bomo pametno in učinkovito uporabljali finančne instrumente, da bi privabili in usmerili kritično maso zasebnih naložb. Da bi to uresničili, potrebujemo tudi **davčni sistem, ki podpira inovativnost**, in sicer z omogočanjem, da se stroški naložb v raziskave in inovacije lahko priznajo kot odbitek davka, in dodatnimi pravicami za mlada podjetja. Komisija to skuša doseči s predlogom o **skupni konsolidirani osnovi za davek od dohodkov pravnih oseb**. Zdaj je bistveno, da Evropski parlament in Svet predlog čim prej sprejmeta, da bi državam članicam omogočila, da v celoti izkoristijo ta ključni instrument za spodbujanje zasebnih naložb v raziskave in inovacije³¹.

Pomembna nova pobuda **VentureEU** je združila program Obzorje 2020, Evropski sklad za strateške naložbe in Program za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja. Namen te pobude je spodbujati **tvegani kapital v Evropi**, ki ga vodijo zasebni upravljavci in večino katerega financirajo zasebne naložbe³². Poleg tega naj bi pritegnila institucionalne vlagatelje ter več upravljavcev skladov opogumila k vstopu na evropski trg in čezmejnemu poslovanju, da bi odpravili obstoječe pomanjkljivosti pri dolgoročnejšem financiranju. Z naložbami v višini 410 milijonov EUR evropskih sredstev je prvotni cilj pobude zbrati več kot 2,1 milijarde EUR v naslednjih 12 mesecih, kar bi po ocenah pomenilo 6,5 milijarde EUR naložb v približno 1 500 evropskih zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve. **Pobuda VentureEU lahko podvoji naložbe tveganega kapitala v Evropi**. Poleg tega Komisija pripravlja pobudo Escalar, ki naj bi pripomogla k temu, da bi se skladi tveganega kapitala hitreje povečali, in sicer z mobilizacijo obsežnih zasebnih skladov, npr. pokojninskih in zavarovalniških.

V podporo temu pobude, uvedene v okviru **unije kapitalskih trgov**, poenostavljajo regulativne okvire za zbiranje in upravljanje skladov tveganega kapitala v Evropi. To bo navsezadnje pripomoglo k temu, da bo tvegani kapital enostavnejše na voljo. Vendar so potrebna nadaljnja prizadevanja, da bi dosegli obseg, ki ustreza gospodarski teži Evrope.

Ključni ukrepi

- **Hitro sprejetje naslednjega večletnega finančnega okvira, ki zajema različne proračunske instrumente, da bi zagotovili, da so raziskave in inovacije še naprej ena od ključnih politik in prednostnih nalog financiranja EU v prihodnosti;**
- **države članice naj sprejmejo potrebne ukrepe za povečanje svojih naložb v raziskave in inovacije, da bi te dosegle cilj 3 % bruto domačega proizvoda;**
- **povečanje zasebnih naložb v raziskave in inovacije ter okrepitev pobud, kot je VentureEU, da bi spodbudili zasebne naložbe in potrpežljivi kapital.**

2.2 Preoblikovanje regulativnih okvirov, da bi bili primerni za inovacije

Dobro delujoči trgi, ki spodbujajo konkurenco in inovacije, ustvarjajo delovna mesta in rast. Evropsko gospodarstvo potrebuje **regulativni okvir**, ki je usmerjen v inovacije in dovolj prožen, da se lahko prilagodi hitro razvijajočemu se gospodarstvu in družbi. Predpisi in izvrševanje pravil konkurence imajo ključno vlogo pri zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev za nove udeležence na trgu kot tudi spodbud za inovacije. Skupni standardi in predpisi glede interoperabilnosti spodbujajo sprejem in uveljavitev inovativnih rešitev na trgu. Pri predpisih, tako na ravni EU kot na ravni držav članic, bi si zato morali prizadevati za

³¹ Namen skupne konsolidirane osnove za davek od dohodkov pravnih oseb je spodbujanje naložb v raziskave in razvoj s superodbitkom. COM(2016) 685.

³² VentureEU je vseevropski sklad skladov tveganega kapitala, ki ga zajema šest zasebnih skladov (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-2763_sl.htm).

ravnotežje med predvidljivostjo in prožnostjo. Zagotavljati bi morali pošteno konkurenco brez kaznovanja neuspeha ali prevzemanja tveganja.

Komisija bo v okviru novega večletnega finančnega okvira še bolj poenostavila **pravila o državnih pomoči**, da bi okrepila sinergije in podprla javno financiranje inovativnih projektov. Olajšala bo združevanje sredstev na ravni EU in ravni držav članic. Poleg tega bo projektom s pečatom odličnosti v okviru programa Obzorje Evropa omogočila lažje financiranje na regionalni ravni na podlagi evropskih strukturnih in investicijskih skladov³³.

Regulatorji so ključni akterji na področju inovacij, saj ustvarjajo prave pogoje in zagotavljajo, da predpisi tako hitro sledijo inovacijam kakor izdelki in storitve. Da bi Komisija zagotovila, da se evropske politike oblikujejo z mislimi na inovacije, pri pripravi pomembnih zakonodajnih pobud že uporablja **načelo inovativnosti**³⁴. Države članice bi morale okrepiti podobna prizadevanja. Regulativni okviri morajo omogočati več preskušanja, učenja in prilagajanja ter javnih politik, da bi lahko bolje izkoristili vse obstoječe podatke in analitiko.

Da bi Komisija pojasnila, kako se obstoječe regulativne zahteve uporabljajo za inovativne zamisli, poskusno izvaja **inovacijske dogovore**, ki bodo inovatorjem pomagali pri premagovanju občutenih regulativnih ovir EU. Zgodnji rezultati pilotnih projektov, povezanih z baterijami in akumulatorji ter ponovno uporabo vode, kažejo, da lahko z izkušnjami pridobimo koristne povratne informacije za izboljšanje predpisov in spodbujanje inovacij.

Za spodbujanje kulture eksperimentiranja in prevzemanja tveganja, so učinkoviti predpisi na nacionalni ravni prav tako bistvenega pomena. Ob upoštevanju tega je Komisija predlagala **novo zakonodajo o insolventnosti**, ki bi podjetjem v težavah omogočila, da se že zgodaj prestrukturirajo in preprečijo stečaj. Poštenim inovatorjem in podjetnikom bi dala drugo priložnost tako, da bi jih po treh letih v celoti razrešila dolga iz prejšnjih poslov, s primernimi omejitvami za zaščito ustrezno utemeljenih splošnih interesov³⁵.

Za ustvarjanje in spodbujanje povpraševanja po inovativnih rešitvah je Komisija danes objavila **smernice za javna naročila inovacij**, ki zajemajo načine izvajanja javnih naročil inovacij pa tudi številne konkretne primere dobrih praks³⁶.

Ključni ukrepi

- **Vzpostaviti regulativne okvire na ravni EU in držav članic, ki bodo kos izzivom prihodnosti in bodo vključevali načelo inovativnosti. S tem bi zagotovili, da se vpliv na inovacije oceni v celoti, kadar koli se politika ali zakonodaja pregleduje, oblikuje ali izvaja;**

³³ Pečat odličnosti potrjuje mednarodno odlične, a nefinancirane projekte, predložene v okviru programa Obzorje 2020, tako da se lahko financirajo s strukturnimi skladi.

³⁴ Načelo inovativnosti je sestavni del pristopa EU za boljše pravno urejanje in zagotavlja, da se vpliv na inovacije oceni v celoti, kadar koli se oblikuje politika ali pripravlja zakonodaja.

³⁵ Predlog Komisije za direktivo o okvirih za preventivno prestrukturiranje, drugi priložnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolgov (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016PC0723&from=SL>).

³⁶ C(2018) 3051.

- dati prednost prenosu direktive o okvirih za preventivno prestrukturiranje, drugi priložnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolgov;
- Komisija bo še bolj poenostavila pravila o državni pomoči. To bo olajšalo nemoteno kombiniranje različnih skladov ter prispevalo k boljši uporabi skupnih standardov ocenjevanja za projekte na področju raziskav in inovacij.

2.3 Evropi pomagati, da zavzame vodilni položaj na področju inovacij, ki ustvarjajo nove trge

Evropa je vodilna v svetu na področju znanosti. Je dom nekaterih najbolj ustvarjalnih in podjetniških umov ter nekaterih najbolj inovativnih zamisli s celega sveta. Za inovacije je to zelo pomembno, vendar je njihova pot do trga še vedno težavna.

Razmeroma velika prednost Evrope je dodajanje vrednosti obstoječim izdelkom, storitvam in procesom ali ohranjanje njihove vrednosti, kar je znano kot postopna inovacija. Temu smo bili priča v različnih sektorjih, kot so vesoljska tehnologija, letalstvo, farmacevtska industrija, elektronika, obnovljivi viri energije, industrija s pretežno rabo biomase in napredna proizvodnja. Sprejeli smo tudi ukrepe za spodbujanje inovativnosti s ključnimi omogočitvenimi tehnologijami, kot so robotika, fotonika in biotehnologija³⁷. Te tehnologije se lahko uporabljajo v številnih industrijskih panogah, ustvarjajo znanje in nove oblike udeležbe ter so nepogrešljive za reševanje ključnih družbenih izzivov, obenem pa podpirajo vodilno vlogo Evrope v industriji³⁸.

Evropa pa mora biti še uspešnejša pri izumljanju prelomnih in prebojnih inovacij.

Prebojna inovacija pomeni popolnoma nove izdelke, storitve ali procese ali znatno izboljšanje kakovosti obstoječih. Primer za to je podvojitev energijske gostote akumulatorja za električni avtomobil. To odpira popolnoma nove poslovne modele in priložnosti na trgu. V primerjavi s postopnimi inovacijami prebojne inovacije običajno izvirajo iz novih udeležencev na trgu, pogosto zagonskih podjetij brez obstoječih sredstev ali denarnih tokov. Običajno so povezane z večjimi tveganji glede tehnologije, trga in predpisov. *Prelomna inovacija* lahko povzroči, da obstoječa rešitev ali industrija postane zastarela. Tipična primera za to sta pametni telefon in pretočno predvajanje glasbe in video posnetkov na spletu. Prelomne inovacije pomenijo popolnoma nove izdelke in storitve ter nove poslovne modele, v nekaterih primerih celo nove trge.

Prelomne in prebojne inovacije so še vedno preredke v Evropi. Razlogov za to je več, med drugim pomanjkanje tveganega kapitala, globoko zakoreninjen strah pred tveganjem, pomanjkanje prenosa novih tehnologij iz raziskovalne baze in nezmožnost izkoriščanja obsega trga, ki ga ponuja Unija. Premalo evropskih zagonskih podjetij preživi kritično začetno fazo, ki traja dve do tri leta. Od podjetij, ki presežejo to fazo, jih premalo preraste v

³⁷ http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/pdf/re_finding_industry_022018.pdf#view=fit&pagemode=None

³⁸ Poročilo „Re-finding Industry – Defining Innovation“ (Ponovna iznajdba industrije – opredelitev inovacij) skupine na visoki ravni za industrijske tehnologije, Evropska komisija, 2018.

večja podjetja in se razširi na svetovni ravni³⁹. Manj kot 5 % evropskih malih in srednjih podjetij beleži rast na mednarodnem trgu⁴⁰.

Za spodbujanje pomembnih prebojnih inovacij v Evropi Komisija predlaga ustanovitev **Evropskega sveta za inovacije**. Evropski svet za inovacije bo enotna kontaktna točka za tehnologije z visokim potencialom in prebojne tehnologije kot tudi inovativna podjetja s potencialom za širitev. Svet bo obetavne zamisli podpiral na komercialni poti od raziskav do industrije. To bo potekalo prek zagonskih podjetij, izčlenitve družb ali prenosov v industrijo. Svet bo podpiral tudi povečevanje inovacij v začetni fazi, da bi zagotovil, da inovacije prinesejo več delovnih mest in rasti⁴¹. To bo dosegel s poenostavitvijo in racionalizacijo obstoječih struktur. Pri svojem delu bo dopolnjeval prizadevanja **Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo**.

Izvajati se je že začel pilotni projekt, pri katerem bodo obstoječe sheme razvrščene v skupine, v program Obzorje 2020 pa bodo uvedene prve reforme. Za ta namen je bilo za obdobje 2018–2020 dodeljenih 2,7 milijarde EUR. V prihodnosti bo Evropski svet za inovacije s polnimi pooblastili upravljan tako, da bo omogočal naložbe v bolj tvegane projekte. Na podlagi strateških nasvetov vodilnih inovatorjev bo dajal prednost projektom glede na njihovo odličnost in obseg učinka. Njegova naloga bo pospeševati komercializacijo in povečevanje inovacij zagonskih podjetij, ki bodo nastala v okviru projektov programa Obzorje Evropa. Poleg tega bo zagotavljal svetovanje glede programov financiranja raziskav in inovacij, da bi zagotovil osredotočenost, obseg in doseganje rezultatov glede prednostnih nalog evropske politike.

Komisija bo ta prizadevanja dopolnila s pobudo **Inovacijski radar**, ki omogoča odkrivanje inovacij s tržnim potencialom, ki se financirajo iz proračuna EU.

Ključni ukrepi

- **Ustanovitev Evropskega sveta za inovacije, ki bo opredelil in povečal obseg prebojnih in prelomnih inovacij. Poudarek bo na hitro razvijajočih se, visokotveganih inovacijah z visokim potencialom za ustvarjanje popolnoma novih trgov.**

2.4 Določitev nalog na področju raziskav in inovacij na ravni EU

Evropska podpora za raziskave in inovacije pomaga EU izpolniti prednostne naloge, olajšuje vsakodnevno življenje državljanov in pripomore k doseganju pomembnih prebojev, ki bodo vplivali na življenje milijonov ljudi po vsem svetu. Finančna sredstva EU imajo resnično in dokazljivo dodano vrednost od izpolnjevanja obveznosti EU glede podnebnih sprememb na podlagi Pariškega sporazuma do odkrivanja novih planetov in doseganja pomembnega

³⁹ Odstotni delež podjetij brez rasti ali z rastjo, nižjo od 5 %, v Evropi znaša 45 %, medtem ko v ZDA ta znaša 37 %. Evropski parlament (2017), „Helping European SMEs to grow“ (*Pomoč evropskim malim in srednjim podjetjem pri rasti*).

[http://www.europarl.europa.eu/thinktank/sl/document.html?reference=EPRS_IDA\(2017\)603967](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/sl/document.html?reference=EPRS_IDA(2017)603967).

⁴⁰ Pomanjkljivosti EU so očitne pri skoraj popolni odsotnosti podjetij s sedežem v EU pri vodilnih svetovnih tehnoloških podjetjih.

⁴¹ Poročilo skupine inovatorjev na visoki ravni „Europe is back: accelerating breakthrough innovation“ (*Evropa je spet tu: pospeševanje prebojnih inovacij*) (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/eic_hlg_bz_web.pdf).

napredka pri zdravljenju raka. Lahko celo pripomorejo k temu, da si lahko v bližnji prihodnosti natisnete trodimenzionalno različico sanjske hiše.

Evropa lahko to dodano vrednost in učinek nadgradi z določitvijo nalog na področju raziskav in inovacij na ravni EU. V okviru teh nalog bi bili zastavljeni ambiciozni cilji, ki bi premikali meje za raziskave in inovacije, spodbujali načrt Komisije za delovna mesta, rast in konkurenčnost ter pripomogli k reševanju nekaterih največjih izzivov družbe. Te naloge bi se opredelile v tesnem sodelovanju z državami članicami, deležniki in državljani. Obsegale bi lahko vse od boja proti boleznim do čistejšega prometa in oceanov, prostih plastike.

Ob priznavanju, da se naloga lahko opravi le, če je natančno opredeljena, bi bilo treba v okviru teh nalog določiti ambiciozne, usmerjene in časovno omejene cilje. Na primer pri problemu plastike v oceanih bi ti cilji lahko vključevali zmanjšanje količine plastike, ki prihaja v morsko okolje, za 90 % in odstranitev več kot polovice plastike, ki je prisotna v oceanih, do leta 2025.

Te naloge bodo spodbudile naložbe in sodelovanje v več sektorjih v vseh vrednostnih verigah, politikah (kot so energetika in podnebje, promet, napredna proizvodnja, zdravje in prehrana, digitalni sektor) in znanstvenih disciplinah (vključno z družbenimi in humanističnimi vedami) kot tudi pri različnih akterjih in deležnikih. Zato je potreben vključujoč proces, pri katerem so opredeljena področja z največjim potencialom glede obsega ekonomskega učinka na eni strani, na drugi strani pa so obravnavani družbeni izzivi. Naloge bi bile lahko osredotočene na družbene, znanstvene ali tehnološke vidike ter bi lahko ustvarjale sinergije z raziskovalnimi in inovacijskimi strategijami na ravni držav članic ter na regionalni in lokalni ravni.

Naloge bi morale spodbujati in celo zahtevati eksperimentiranje in prevzemanje tveganja. Nadgrajevale bodo izkušnje, zbrane v okviru vodilnih projektov o grafenu in človeških možganih⁴² ter nedavnega projekta Quantum, ki so se izkazali za ambiciozne in pri katerih je bil uporabljen izrazito tehnološko usmerjen pristop na podlagi večdisciplinarnih raziskav.

Ključni ukrepi

- **Uvedba prvega sklopa nalog na področju raziskav in inovacij na ravni EU z drznimi, ambicioznimi cilji in visoko evropsko dodano vrednostjo.**

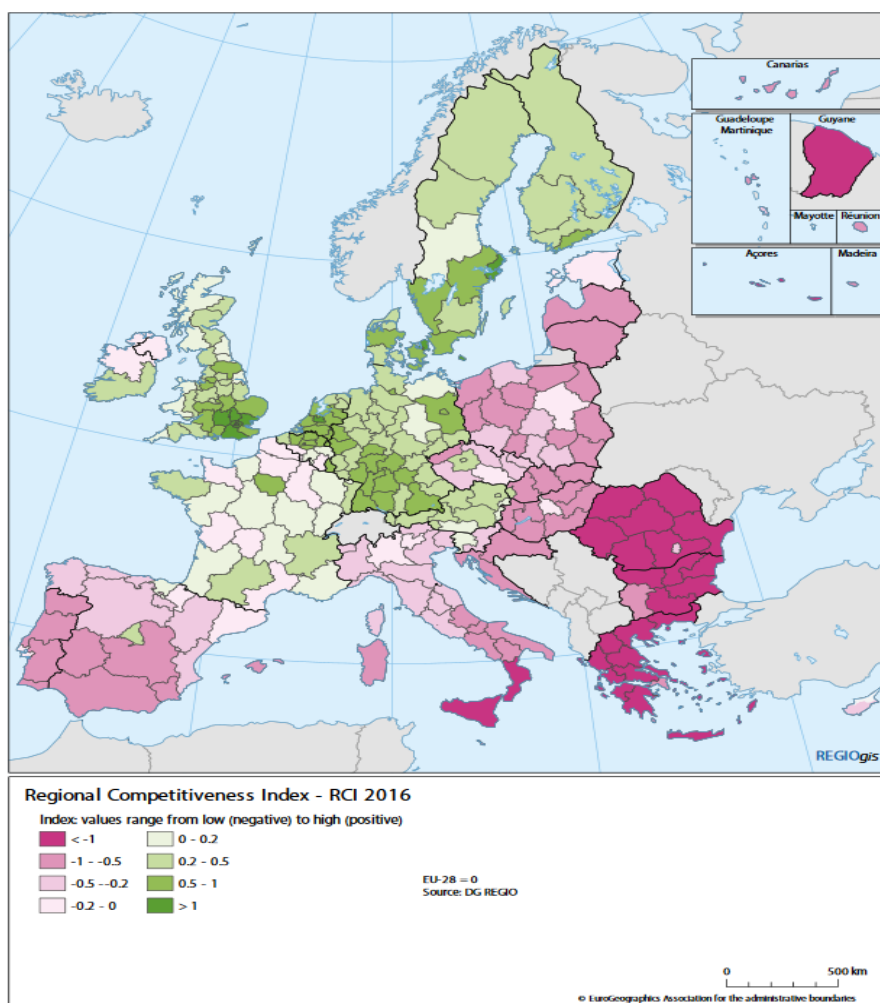
2.5 Podpora za hitro razširjanje inovacij in njihovo uvajanje po celotni Uniji

Nekoč je glede inovacij obstajala jasna razmejitev med severom in jugom ter zahodom in vzhodom. Vendar je ta razmejitev postala mnogo bolj niansirana, saj je številnim državam uspelo znatno zmanjšati zaostanek, zlasti glede ravni naložb. Žepi znanstvene in tehnološke odličnosti so se pojavili v vseh delih Evrope. Vendar med regijami še vedno obstaja inovacijski razkorak, pri čemer več območij močno zaostaja na področju naložb, inovacijske

⁴² Projekt o grafenu (*Graphene Project*) poteka v okviru programa Obzorje 2020 in ga je Evropska unija začela izvajati leta 2013. Gre za eno največjih evropskih raziskovalnih pobud, ki želi iz laboratorijskega okolja v evropsko družbo uvesti grafen (izjemno tanek material iz ogljika, ki bi lahko nadomestil silikon) in dvodimenzionalne materiale. Projekt o človeških možganih (*Human Brain Project*), ki poteka v okviru programa Obzorje 2020 in se je začel izvajati leta 2013, si prizadeva za spodbujanje nevroloških znanosti, računalništva in medicine, povezane z možgani. Oba se spodbujata z naložbami iz Evropskega razvojnega sklada, izvajata pa se na Inštitutu za grafen v Manchestru oziroma na Evropskem inštitutu za nevromorfno računalništvo v Heidelbergu.

zmogljivosti in uspešnosti. Pomanjkljivosti pri razširjanju inovacij so glavni razlog počasne skupne rasti produktivnosti v Evropi⁴³.

Uspešnost regij EU na področju inovacij⁴⁴

Potrebna so dodatna prizadevanja za pospešeno uvajanje inovacij v manj razvitih regijah in bolj tradicionalnih sektorjih. Naložbe je treba oblikovati tako, da so učinkovitejše, uspešnejše in bolj prilagojene potrebam lokalnih in regionalnih skupnosti. Financiranje EU je odločilno prispevalo k razvoju regionalnih inovacijskih ekosistemov, vključno z inovacijskimi vozlišči, ki malim in srednjim podjetjem omogočajo enostaven dostop do infrastrukture ter strokovnega znanja in izkušenj za eksperimentiranje z novimi tehnologijami. Pri podpori teh prizadevanj so **strategije pametne specializacije** ključnega pomena za zagotavljanje, da lahko vse regije EU izkoristijo svoj potencial in so uspešne pri prehodu, osnovanem na inovacijah⁴⁵.

⁴³ „Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018“ (*Uspešnost EU na področju znanosti, raziskav in inovacij v letu 2018*) (https://ec.europa.eu/info/support-policy-making-eu-and-horizon-2020-associated-countries/srip-report_en).

⁴⁴ Vir: Generalni direktorat Evropske komisije za regionalno in mestno politiko.

⁴⁵ COM(2017) 376.

Od leta 2014 je bil poudarek na inovacijah v okviru **evropskih strukturnih in investicijskih skladov** okrepljen s 120 strategijami pametne specializacije, ki spodbujajo inovacije na podlagi prednosti posameznih regij. V okviru **Evropskega sklada za regionalni razvoj** je na voljo okoli 80 milijard EUR za spodbujanje podjetništva, digitalizacije in raziskav v podjetjih, predvsem v najmanj razvitih regijah. **Evropski socialni sklad in program Erasmus+** podpirata naložbe v razvoj znanj in spretnosti. **Skupna kmetijska politika** krepi inovacijske zmogljivosti na podeželskih območjih, tako da podpira uvajanje možnosti na podlagi digitalnih tehnologij.

Da bi Evropa okrepila inovacijske zmogljivosti ter učinkoviteje in hitreje razširjala inovacije po Uniji, potrebujemo močnejše in bolj strateško usklajevanje različnih programov financiranja EU pa tudi boljše usklajevanje prednostnih nalog na evropski ravni, tudi med strategijami pametne specializacije in programom Obzorje Evropa. Potrebna je večja podpora za čezmejno in medregionalno sodelovanje pri evropskih in mednarodnih vrednostnih verigah. Poleg tega je treba okrepiti institucionalne zmogljivosti na lokalni in regionalni ravni, da bi podprli reforme inovacijskih sistemov in pripomogli k razvoju potrebnih novih znanj in spretnosti.

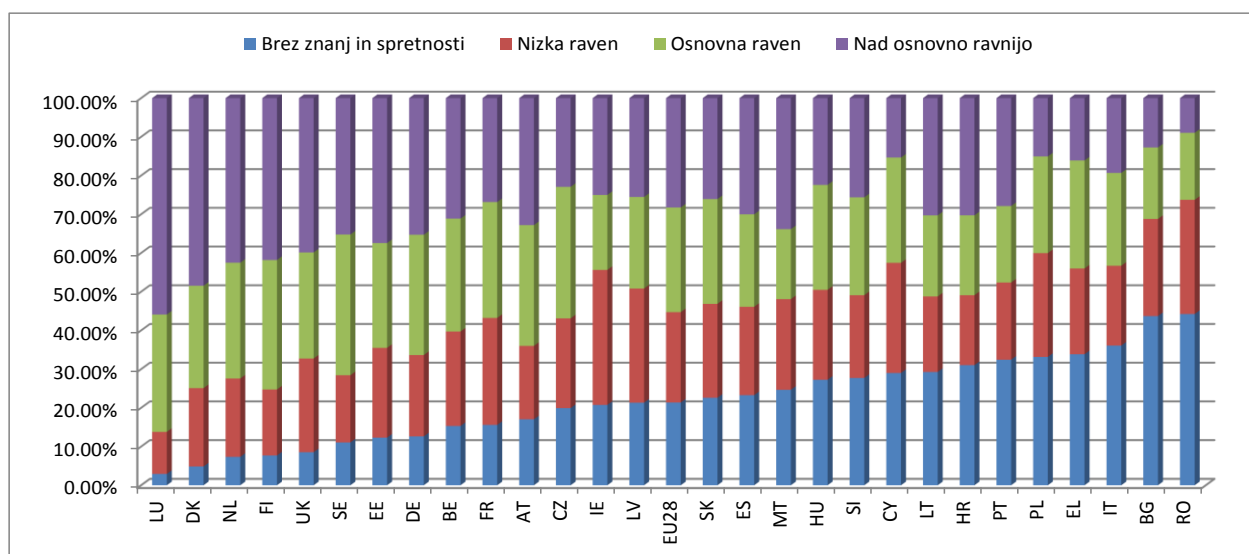
Ključni ukrepi

- **Vključitev regij v inovacijsko gospodarstvo z uporabo evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Strategije pametne specializacije bi bilo treba okrepiti in racionalizirati, da bi omogočili medregionalno podporo inovacijam. Ustvariti bi bilo treba sinergije s programom Obzorje Evropa, skladom InvestEU, Evropskim socialnim skladom, programom Erasmus+, programom Digitalna Evropa, skupno kmetijsko politiko in drugimi programi.**

2.6 Naložbe v znanja in spretnosti na vseh ravneh ter okrepitev vloge evropskih univerz, da bi postale bolj podjetniške in interdisciplinarne

Oblikovanje učeče se in podjetniške družbe v Evropi je bistvenega pomena za spodbujanje inovacij v vseh sektorjih gospodarstva in vseh slojih prebivalstva. Da bi to dosegli, so potrebne večje spremembe v sistemu izobraževanja, usposabljanja in raziskav kot tudi na delovnem mestu, da bi z njimi zagotovili, da vseživljenjsko učenje in izpopolnjevanje postaneta realnost za vse. Tako bi v Evropi reševali vrzeli v znanjih in spretnostih ter neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih. Po ocenah naj bi okoli 40 % delovne sile v Evropi potrebovalo digitalno izpopolnjevanje, 70 milijonov Evropejcev pa ni osnovno pismenih in nima numeričnih spretnosti.

Več kot polovica vseh državljanz nima osnovnih ali nobenih digitalnih znanj in spretnosti⁴⁶

Na drugem koncu spektra znanj in spretnosti morajo evropske univerze bolje izkoristiti svoj inovacijski in podjetniški potencial.⁴⁷ To bo pripomoglo k porajanju zamisli in novih poslovnih modelov, ki se lahko pretvorijo v zagonska in odcepljena podjetja. Poleg tega bi morale biti univerze bolj pripravljene odpraviti prepreke med različnimi disciplinami ter sodelovati s podjetji in civilno družbo. Prav tako bi morale tako splošno kot tehnično izobraževanje bolje ustrezati novim poslovnim in družbenim potrebam, tako da bi zagotavljalo bolj prilagodljive učne programe, ki bodo pomagali zapolniti vrzeli v znanjih in spretnostih ter pospeševati širjenje znanja, njegovo ponovno uporabo in dostop do njega.

Na vrhu v Göteborgu novembra 2017 so evropski voditelji priznali ključno vlogo, ki jo ima visokošolsko izobraževanje pri zagotavljanju v prihodnost usmerjenih znanj, spretnosti in kompetenc, ki so potrebni za uspešne inovacije⁴⁸. Evropski svet je države članice, Svet in Komisijo pozval, da nadaljujejo delo pri številnih pobudah, vključno s spodbujanjem ustanovitve okoli dvajsetih t. i. evropskih univerz do leta 2024, tj. mrež, v katere bi bile po načelu od spodaj navzgor povezane univerze iz vse EU⁴⁹. Evropske univerze bodo nadgradile čezmejno sodelovanje, tako da bo to presegalo sedanje sodelovanje, in sicer z oblikovanjem dolgoročnih strategij za visokokakovostno izobraževanje, raziskave in inovacije, večjo mobilnost za študente, zaposlene in raziskovalce ter nadnacionalne evropske skupine, ki bodo ustvarjale znanje. Postale naj bi ključna gonilna sila v **evropskem izobraževalnem prostoru** in prispevale k mednarodni konkurenčnosti univerz v Evropi⁵⁰.

Uvedba praks odprte znanosti na različnih stopnjah poklicne poti raziskovalcev lahko poleg tega spodbuja privlačna poklicna okolja za vse, prinese večje priznanje ter nagraduje

⁴⁶ Vir: Evropska komisija, Pregled stanja na digitalnem področju.

⁴⁷ <https://heinnovate.eu/en>

⁴⁸ https://ec.europa.eu/commission/publications/eu-leaders-meeting-education-culture_en

⁴⁹ Evropski svet decembra 2017. V odgovor je Komisija 17. januarja 2018 predstavila prvi sveženj ukrepov, ki obravnava ključne kompetence, digitalna znanja in spretnosti ter skupne vrednote in vključujoče izobraževanje. Drugi sveženj o poenostavitvi priznavanja, spodbujanju učenja jezikov, povečanju kakovosti izobraževanja in varstva v zgodnjem otroštvu, napredku na evropskih univerzah ter študentski izkaznici EU je bil predložen 16. maja 2018 s COM(2018) 267–272.

⁵⁰ Delo v zvezi z evropskimi univerzami je hitro napredovalo od sklepov Evropskega sveta in prvi razpis za pilotne projekte bo objavljen že oktobra v okviru programa Erasmus +.

mednarodno in znanstveno-poslovno mobilnost⁵¹. Posodobitev univerz in javnih raziskovalnih organizacij bi zato morala podpirati tudi **oznaka odprte znanosti**. Takšna oznaka visoke kakovosti bi bila lahko podeljena posameznim univerzam in nadnacionalnim partnerstvom med univerzami ter bi bila priznana pri prihodnji podpori EU za nadnacionalne projekte, ki vključujejo univerze⁵².

Na evropski ravni bi morali nadaljevati in dodatno izboljšati pobude, ki so dokazano prinesle dobre rezultate, kot so **Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo, ukrepi Marie Skłodowske-Curie in pobuda za inovacije v visokem šolstvu**⁵³. Povezujejo poslovne, izobraževalne in raziskovalne organizacije ter spodbujajo podjetništvo in večji pretok znanja v celotni vrednostni verigi.

Za večji prenos znanja je potrebna močnejša povezava med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter inovacijskimi sistemi, da bi prispevali k zbiranju podatkov o znanjih in spretnostih ter boljšemu usklajevanju znanj in spretnosti v skladu s **programom znanj in spretnosti za Evropo**⁵⁴.

Da bi izpolnili potrebe novega gospodarstva ter pripomogli k oblikovanju bolj prilagodljive in podjetniške delovne sile, bo **Evropski socialni sklad** še naprej podpiral Evropejce pri prekvalifikacijah in izpopolnjevanju, **načrt za sektorsko sodelovanje na področju spretnosti**⁵⁵ pa lahko pomaga pri prilagajanju usposabljanja za nove poklice v izbranih sektorjih. Namen **akcijskega načrta za digitalno izobraževanje in strategije za digitalna znanja** je opredeliti in razviti prihodnje potrebe po znanjih in spretnostih.

Ključni ukrepi

- **Prispevati k posodobitvi univerz in javnih raziskovalnih organizacij z oznako odprte znanosti.**

3. Sklepne ugotovitve

Gospodarska in družbena blaginja Evrope je odvisna od naše sposobnosti za inovacije. Ohranjanje evropskega socialnega in gospodarskega modela, posodobitev industrije ter oblikovanje bolj povezane in vključujoče Evropske unije pomeni zagotavljanje, da inovacije prodrejo v vse politike ter družbene, gospodarske in industrijske odločitve.

Spreminjajoča se narava inovacij bo prinesla nove priložnosti za spodbujanje nastanka novih delovnih mest in rasti v Evropi. Sposobni moramo biti izkoristiti te priložnosti ter hkrati reševati izzive in negotovosti. Pri tem moramo biti pozorni, da so koristi v naši družbi pravično porazdeljene.

Za to preobrazbo bodo potrebne skupne ambicije in sprememba razmišljanja o inovacijah in znanosti v Evropi. Skupni načrt regij, držav članic in Evropske komisije je bistvenega

⁵¹ <https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=home§ion=monitor>

⁵² Sprejet bo sveženj spodbud, ki bo priznaval obstoječe uspešne programe in podpiral nove, v okviru katerih se razvijajo digitalna in podjetniška znanja in spretnosti, prenos znanja, inovativni učni načrti, boljše možnosti za poklicno napredovanje, medsektorska mobilnost in transdisciplinarnost.

⁵³ Pobuda HEInnovate univerzam omogoča, da ocenijo svoje podjetniške zmogljivosti, in države članice podpira pri krepitevi teh zmogljivosti.

⁵⁴ COM(2016) 381.

⁵⁵ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=sl>

pomena. Graditi moramo na prednostih Evrope ter podati novo usmeritev in nov zagon, da bi Evropa postala prava svetovna vodilna sila na področju inovacij za vse.

Komisija voditelje poziva k razpravi in pripravi strateških usmeritev, da bi:

- 1. hitro sprejeli naslednji večletni finančni okvir s predlaganim financiranjem inovacij, ki zajema različne proračunske instrumente, s čimer bi zagotovili, da so raziskave in inovacije v prihodnosti še naprej ena od ključnih politik in prednostnih nalog financiranja EU;*
- 2. države članice sprejele potrebne ukrepe za povečanje svojih naložb v raziskave in inovacije, da bi te dosegle cilj 3 % bruto domačega proizvoda;*
- 3. povečali zasebne naložbe v raziskave in inovacije ter okrepili pobude, kot je VentureEU, za spodbujanje zasebnih naložb in potrpežljivega kapitala;*
- 4. vzpostavili regulativne okvire na ravni EU in držav članic, ki bi bili kos izzivom prihodnosti, tako da bi vključevali načelo inovativnosti, s čimer bi zagotovili, da je učinek na inovacije v celoti ocenjen, kadar koli se pregleduje, oblikuje ali izvaja politika ali zakonodaja;*
- 5. dajali prednost prenosu direktive o okvirih preventivnega prestrukturiranja, drugi priložnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolgov;*
- 6. dodatno poenostavili pravila o državni pomoči in tako olajšali nemoteno kombiniranje različnih skladov in spodbujali boljšo uporabo skupnih standardov ocenjevanja za projekte na področju raziskav in inovacij;*
- 7. ustanovili Evropski svet za inovacije, ki bi opredeljeval in povečeval prelomne in prebojne inovacije, pri čemer bi se osredotočal na hitro razvijajoče se, visoko tvegane inovacije z velikim potencialom za ustvarjanje novih trgov;*
- 8. uvedli sklopa evropskih nalog na področju raziskav in inovacij z drznimi, ambicioznimi cilji in visoko evropsko dodano vrednostjo;*
- 9. vključili regije v inovacijsko gospodarstvo z uporabo evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Strategije pametne specializacije bi bilo treba okrepiti in racionalizirati, da bi omogočili medregionalno podporo inovacijam. Ustvariti bi bilo treba sinergije s programom Obzorje Evropa, skladom InvestEU, Evropskim socialnim skladom, programom Erasmus+, programom Digitalna Evropa, skupno kmetijsko politiko in drugimi programi;*
- 10. prispevali k posodobitvi univerz in javnih raziskovalnih organizacij z oznako odprte znanosti.*